

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansalliseksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Kuvaus on mielestämme kattava suhteessa siihen, mitä mediakasvatuksella tarkoitetaan. Tarkemmat yksityiskohdat saattaisivat vanheta suhteellisen nopeasti.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

Ajankuva on varsin realistinen selvittäessään alasajettuja resursseja tilanteessa, jossa mediakasvatuksella on huomattavan suuri merkitys yhteiskunnalle ja yksilölle.

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

“Mediakasvatus on yhdenvertaista, korkeatasoista, ajantasaista, kestäväää ja se edistää hyvää elämää. Se on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta, demokratian vahvistamista ja yhteiskunnallisen luottamuksen rakentamista. Mediakasvatus vahvistaa kaikkien Suomessa asuvien kriittistä medialukutaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan.”

Mediakasvatuksella on keskeinen rooli myös kulttuurin luomisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä.

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

Kolme päätavoitetta: toimijuuden vahvistaminen, osaamisen kehittäminen sekä kestävyiden edistäminen.

Olemme yhtä mieltä päätavoitteista.

Kestävyyden edistäminen: mediakasvatuksen taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen kestävyys vahvistuvat.

Miksi on jätetty huomiotta kulttuurinen kestävyys? Media on itsessään kulttuuria. Mediakasvatuksen tulee tähdätä kulttuuriseen kestävyteen vahvistamalla kykyä käyttää, tulkita ja luoda kulttuurisesti vastuullisia sisältöjä, sekä tunnistaa esim disinformaatio.

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

Vahvistetaan medialukutaidon asemaa opetuksessa.

Medialukutaito määritellään selkeästi tavoitteena kaikilla koulutusasteilla. Perusopetuksessa ja toisella asteella tavoitteet määritellään oppiainekohtaisesti.

Opetussuunnitelman oppiainekohtaiset määritelmät ovat hyödyllisiä välineitä, mutta eivät riitä, mikäli ei varmisteta opettajien osaamista täydennyskoulutuksella ja laadukkailla valmiilla materiaaleilla.

Lisätään medialukutaidon opetusta korkeakouluopetuksessa.

Mediakasvatuksen asemaa korkeakoulujen opetustarjonnassa vahvistetaan.

Selvitetään ja kehitetään korkeakoulujen välisiä yhteistyömalleja sen varmistamiseksi, että jokaisella mediakasvatusta tulevassa työssään tarvitsevalla opis-kelijalla on mahdollisuus perehtyä mediakasvatukseen yksittäisiä kursseja laajemmin. Mediakasvatuksen asemaa opettajankoulutuksessa vahvistetaan. Jo-kaisella opettajaksi valmistuvalla on vähintään perustiedot ja pedagogiset taidot medialukutaidon opettamisesta.

Koska mediakenttä muuttuu nopeasti teknologisen kehityksen myötä, ei voida yliopistossa annettavan ammattiin pätevöittävän koulutuksen riittävän koko uran pituudelle. Tähän tarvitaan konkreettisesti panostusta opettajien lisäkoulutautumiseen. Täydennyskoulutus mediaosaamisesta on jyvitetävä osaksi opettajan työpäivää.

Tarjotaan mediakasvatuksen aikuis- ja täydennyskoulutusta.

Täydennyskoulutuksella vahvistetaan erityisesti työssä olevien opettajien ja muiden työssään medialukutaitoa edistävien ammattilaisten osaamista. Täy-

dennyskoulutusta annetaan sekä erillisillä kursseilla että korkeakouluopetuksena. Mediakasvatuksen aikuiskoulutusmahdollisuuksia tarjotaan kaikille ai-

kuisille, esimerkiksi osana vapaata sivistystyötä, kirjastojen mediakasvatusta ja kotoutumiseen liittyvää koulutusta. Julkishallinnossa tarjotaan medialukutai-

tokoulutusta kaikille julkisen sektorin työntekijöille osana työssäoppimista. Työnantajat tarjoavat mahdollisuuksia medialukutaitokoulutuksiin osallistumi-

selle.

Monipuolistetaan rahoituspohjaa

Kartoitetaan mediakasvatustoiminnan rahoituslähteet ja vahvistetaan rahoitusta sektorirajat ylittävällä yhteistyöllä. Tavoitteena on mahdollistaa pitkäkes-

toiset ja laaja-alaiset hankkeet sekä edistää kansainvälisten rahoituslähteiden hyödyntämistä kaikenkokoisille toimijoille eri puolilla Suomea. Lisätään yksityi-

sen rahoituksen osuutta mediakasvatuksessa ja korostetaan ympäristö- sekä yritys vastuun merkitystä osana mediakasvatuksen kehittämistä.

Miten hankerahoituksen korostaminen tukee pitkäaikaisuutta, kun hanke tarkoittaa väliaikaista? Turvattu rahoitus on ainoa, mikä tukee pitkäjänteisyyttä, sillä hankerahoitusta on vaikeampi saada toiminnan jatkumiseen kuin uuden kokeiluun.

Kappaleessa on huomioitu monipuolisesti eri instituutiot, jotka mediakasvatusta voivat edistää.

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

Hyvä, että on nähty poikkihallinnollisena ja monisektoriprojektina.

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

-

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Monipuolinen ja kattava kartoitus mediakasvatukseen osallistuvista tahoista ja rehellinen katsaus mediakasvatuksen resurssipulaan. Kaipaa vielä konkreettisia mainintoja siitä, kuinka mediakasvatuksella tuetaan kulttuurista kestävyyttä ja kehitetään kulttuurista osaamista sekä kasvatetaan mediakulttuurin osaajia ja tuottajia.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

-

Vihreälehto Ira
Suomen kulttuuriperintökasvatuksen seura